

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/10/2020
Identifikačné číslo spisu:	8309206379
Dátum vydania rozhodnutia:	10.12.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Šikuta
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:8309206379.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ G. I., 2/ A. I., oboch bývajúcich v J., C. č. XXXX/XX, 3/ K. R., bývajúceho v F. č. XX, 4/ H. N., bývajúcej v F. č. XXX, proti žalovanej N. R., bývajúcej v F. č. XX, zastúpenej JUDr. Vlastou Pastorkovou, advokátkou so sídlom v Snine, Strojárska č. 3998, o určenie vlastníckeho práva k pozemkom a hranice medzi pozemkami, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 18 C 125/2009, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 27. marca 2019 sp. zn. 23 Co 48/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcom nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobcovia 1/ až 3/ sa žalobou proti žalovanej pôvodne domáhali, aby súd určil, že hranica medzi ich pozemkami parcel CKN č. XX, XX/X a pozemkami patriacimi žalovanej parcel CKN č. XX, XX prebieha po priamke určenej znaleckým posudkom, ktorý bude v rámci konania vypracovaný povereným znalcom. Po vyhotovení znaleckého posudku žalobcovia 1/ až 3/ žalobu upravili, žiadali aby súd určil, že hranica medzi ich pozemkami - pôvodné parcely CKN č. XX a č. XX/X a medzi pozemkami žalovanej - pôvodné parcely CKN č. XX, č. XX a č. XX prebieha po priamke určenej bodmi 10, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, znázornenými v znaleckom posudku znalca Q.. K. E. č. 16/2010 z 20. septembra 2010 (ďalej len „znalecký posudok“). Zároveň sa domáhali, aby súd určil, že žalobcovia 1/ a 2/ sú bezpodielovými spoluvlastníkmi parcely CKN č. XX/X záhrady vo výmere 69 m², ktorá je časťou parcely CKN č. XX záhrady vo výmere 858 m² zapísanej na liste vlastníctva (ďalej len „LV“) č. XXX katastrálneho územia (ďalej len „k. ú“) F. a žalobca 3/ je výlučným vlastníkom parcel CKN č. XX/X zastavané plochy vo výmere 36 m², ktorá je časťou parcely CKN č. XX zastavané plochy vo výmere 1098 m² zapísanej na LV č. XXX k. ú. F. a parcely CKN č. XX/X záhrady vo výmere 53 m², ktorá je časťou parcely CKN č. XX záhrady vo výmere 858 m² zapísanej na LV č. XXX k. ú. F.. Žalobkyňa 4/ bola do konania pribratá na jej žiadosť podaním zo 14. marca 2011 z dôvodu, že konanie sa dotýka aj časti jej pozemku a požiadala, aby súd určil, že je výlučnou vlastníčkou parcely CKN č. XX/X zastavanej plochy o výmere 50 m², ktorá je časťou parcely CKN č. XX zastavanej plochy o výmere

1098 m2 zapísanej na LV č. XXX k. ú. F..

1.2. Žalobu odôvodnili tým, že hranica medzi ich pozemkami a pozemkami žalovanej od nepamäti prebiehala a prebieha v priamke, na ktorej je postavený plot oddeľujúci tieto pozemky. Spor o hranicu medzi pozemkami vyvolala správa katastra J. (ďalej len „kataster“), ktorá túto hranicu v operátoch zakreslila v rozpore s tým, ako bola zakreslená minimálne do roku 1975. V súčasnosti je hranica medzi pozemkami zakreslená s lomom, čo žalobcovia 1/ a 2/ zistili až v roku 2006 pri vybavovaní stavebného povolenia na záhradnú chatku, postavenú na parcele CKN č. XX. Žalobcovia požiadali kataster, aby uvedenú chybu odstránil, čo on odmietol s odôvodnením, že na zmenu zákresu priebehu hranice medzi pozemkami je potrebný súhlas všetkých vlastníkov pozemkov, medzi ktorými hranica prebieha. Žalobcovia výzvou z 13. februára 2009 vyzvali žalovanú na stretnutie za účelom mimosúdnej pokonávky. K stretnutiu nedošlo, žalovaná existujúci priebeh hranice medzi pozemkami uznať odmietla.

2. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. februára 2018 č. k. 18 C 125/2009 - 663 rozhodol a/ hranica medzi pozemkami žalobcov 1/ až 4/ pôvodné parcely CKN XX, XX/X, XX/X a medzi pozemkami žalovanej, pôvodne parcely CKN XX, XX, XX prebieha po priamke určenej bodmi 10, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 tak, ako je to znázornené v znaleckom posudku znalca Q.. K. E. č. 16/2010 z 20. septembra 2010 a jeho geometrickom pláne č. 16/2010 vyhotovenom dňa 24. júna 2010, overenom Správou katastra J. dňa 9. septembra 2010 pod č. 61-213/2010, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť tohto rozsudku; b/ žalobcovia 1/ a 2/ sú bezpodielovými spoluvlastníkmi parcely CKN XX/X záhrady o výmere 69 m2, ktorá je časťou parcely CKN XX záhrady o výmere 858 m2 zapísanej na LV č. XXX k. ú. F. a ktorá bola vytvorená geometrickým plánom uvedeným pod bodom I. výroku tohto rozsudku; c/ žalobca 3/ je výlučným vlastníkom parciel CKN XX/X zastavanej plochy o výmere 36 m2, ktorá je súčasťou parcely CKN XX zastavanej plochy o výmere 1098 m2 zapísanej na LV č. XXX k. ú. F. a parcely CKN XX/X záhrady o výmere 53 m2, ktorá je súčasťou parcely CKN XX záhrady o výmere 858 m2 zapísanej na LV č. XXX k. ú. F., ktorá bola vytvorená geometrickým plánom uvedeným pod bodom I. výroku tohto rozsudku; d/ žalobkyňa 4/ je výlučnou vlastníčkou parcely CKN XX/X zastavanej plochy o výmere 50 m2, ktorá je súčasťou parcely CKN XX zastavanej plochy o výmere 1098 m2 zapísanej na LV č. XXX k. ú. F. a ktorá bola vytvorená geometrickým plánom uvedeným pod bodom I. výroku tohto rozsudku; e/ žalobcom priznal náhradu trov konania v celom rozsahu proti žalovanej; f/ štátu priznal náhradu trov konania v celom rozsahu proti žalovanej.

2.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že na základe vykonaného dokazovania mal preukázané, že každý zo žalobcov nadobudol vlastnícke právo k pozemkom, ktoré boli predmetom právnych úkonov, ale aj k novovytvoreným parcelám, na základe darovacích zmlúv a žalobkyňa 4/ aj na základe kúpnej zmluvy. Platnosť týchto zmlúv nebola spochybnená, boli riadne registrované a na základe nich bol vykonaný aj vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v prospech žalobcov. Súd prvej inštancie mal za to, že pokiaľ žalobcovia disponujú platným právnym titulom, na základe ktorého nadobudli vlastnícke právo k nehnuteľnostiam (zmluvy), nie je potrebné, ale naopak zbytočné a aj nemožné dokazovať nadobudnutie vlastníckeho práva k novovytvoreným parcelám vydržaním. Opierajúc sa o konštatovanie znalca v znaleckom posudku č. 16/2020, že parcela nie je predmetom vlastníctva, že je to iba údaj katastra a predstavuje zobrazenie pozemku v katastrálnej mape, súd prvej inštancie dospel k záveru, že vlastník môže vlastniť iba fyzickú nehnuteľnosť, nie parcelu. Ak boli vykonané prevody vlastníckeho práva, tak tie sa viazali na nehnuteľnosť a nie na formálne chybný zákres parcely v katastrálnej mape. Pri prevodoch nehnuteľností - pozemkov, sa prevod týkal aj novovytvorených parciel, ktoré súd prvej inštancie prikázal do vlastníctva žalobcom. Žalovaná v konaní nepreukázala na základe akého titulu nadobudla novovytvorené parcely, aj z tohto dôvodu ich preto musel súd prvej inštancie prikázať žalobcom, ktorým svedčí vlastnícke právo na základe platných zmlúv o prevode nehnuteľností.

2.2. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

3. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 27. marca 2019 sp. zn. 23 Co 48/2018 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil; žiadnej zo strán konania nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania (č. l. 718 a nasl.).

3.1. Odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval za vecne správne, preto ho v

zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil, vrátane vecne správneho výroku o trovách konania. Vo svojom odôvodnení konštatoval, že pozemok ako „fyzickú nehnuteľnosť“ považuje za vec v zmysle práva, na rozdiel od parcely, ktorá je znázornením pozemku na katastrálnej mape. Pri nadobúdaní vlastníctva k nehnuteľnostiam zmluvou sa vlastníctvo nadobúda zápisom do katastra nehnuteľností, pričom kataster zapisuje vlastníctvo k parcelám, nie k pozemkom. Vo väčšine prípadov je pozemok totožný so svojim zákresom v katastri (parcelou) a zápisom do katastra sa nadobúda vlastníctvo k pozemku. V prípade, že pozemok a parcela nie sú totožné, zápisom do katastra sa nadobúda len pozemok zodpovedajúci parcele. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že vlastnícka hranica medzi pozemkami žalobcov a žalovanej prechádzala od dávnej minulosti po priamke a znalec hodnoverne vysvetlil aj to, prečo po roku 1975 došlo k vytvoreniu lomu na tejto priamke a to v dôsledku omylu. Následkom tohto omylu bola zmena v katastrálnej mape - zmena parciel znázorňujúcich pozemky strán, t. j. „zmenšenie“ pozemkov právnych predchodcov žalobcov. Žalobcovia nadobudli pozemky zmluvami až po roku 1975, ich vlastníctvo preto mohlo byť na základe zmlúv zapísané len k takým parcelám, ktoré boli zakreslené v katastri. Parcel, ktoré sú uvedené vo výroku napadnutého rozsudku, sa zmluvy netýkali z dôvodu nesprávne zakreslenej hranice, ale v skutočnosti strany zmluvy boli presvedčené, že sa ich zmluvy týkajú. Žalobcovia však nemohli týmito zmluvami nadobudnúť pozemky, ktoré neboli totožné s parcelami znázornenými v katastrálnej mape. Z tohto dôvodu považoval za nesprávny záver súdu prvej inštancie o tom, že tieto nehnuteľnosti, ktoré znalec znázornil na geometrickom pláne, nadobudli žalobcovia zmluvami a následným zápisom. Do úvahy prichádza nadobudnutie vlastníckeho práva k týmto pozemkom vydržaním. Žalobcovia boli dobromyseľní v držbe týchto nehnuteľností, dobromyseľnosť získali na základe zmlúv, ktoré uzatvorili vychádzajúc z toho, že fyzické hranice pozemkov sú im známe a sú nesporné. Formálne predmetom zmlúv neboli pozemky, ktorým zodpovedajú parcely č. XX/X, XX/X a XX/X znázornené na geometrickom pláne Q.. E.. V konaní bolo preukázané, že tieto pozemky žalobcovia držia a užívajú ako vlastné, zároveň bolo preukázané, že faktická hranica užívania je medzi účastníkmi až doteraz tvorená plotom, ktorý stojí na tom istom mieste už od 50 rokov. Výdržacia doba začala plynúť žalobcom od uzatvorenia zmluvy, teda žalobcovia 1/ a 2/ od roku 1989, žalobca 3/ od roku 1998, žalobkyňa 4/ od roku 1988 (po započítaní držby právneho predchodcu), a teda do podania žaloby uplynulo viac ako 10 rokov nepretržitej pokojnej držby. Výmera predmetných pozemkov je menšia ako 50 % z výmery celých pozemkov, ktoré mienili žalobcovia zmluvou nadobudnúť (čo vyplýva z doplnenia znaleckého posudku Q.. L.). Výdržanie v danom prípade prichádza do úvahy aj napriek rozhodnutiu publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov č. 6/2015 ako rozhodnutie č. 73 (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2010 sp. zn. 4 Cdo 283/2009). Aj toto rozhodnutie pripúšťa existenciu ospravedlniteľného omylu skutkového, ale aj právneho. Omyl žalobcov bol podľa názoru odvolacieho súdu ospravedlniteľný, pretože vychádzali z toho, že vlastnícka hranica je totožná so známou hranicou v prírode, ktorá nebola medzi stranami sporná. Žalobcovia teda nemuseli pri nadobudnutí veci kontrolovať tvar a umiestnenie svojho pozemku. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je preskúmateľné, vyplýva z neho dostatočne na základe akých skutkových a právnych okolností súd prvej inštancie žalobe vyhovel.

3.2. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzuje z ustanovení § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP (č. l. 733 a nasl.).

4.1. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP žalovaná namieta nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý sa podľa jej názoru obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa však vôbec nevysporiadal s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní a to námietkou týkajúcou sa „prekvapivosti“ rozhodnutia odvolacieho súdu spočívajúcej v tom, že žalobcovia sa nevyjadrili k výzve na vyjadrenie k rozsudku odvolacieho súdu (ohľadne dokazovania), tak napriek tomu došlo k vyhoveniu žaloby; námietkou, že žalobcovia nepreukázali, že splnili podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním k novovytvoreným parcelám.

4.2. V súvislosti s prípustnosťou dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP žalovaná v dovolaní poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2010 sp. zn. 4 Cdo 283/2009 a to vo vzťahu ku konštatovaniu dovolacieho súdu, že „Oprávneným držiteľom nehnuteľnosti,

ktorý je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že je jej vlastníkom nemôže byť ten, kto do jej držby vstúpil za účinnosti Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 1991 na základe zmluvy o prevode nehnuteľnosti, ktorá nebola registrovaná štátnym notárstvom v zmysle zákona č. 95/1963 Zb. o štátnom notárstve a o konaní pred štátnym notárstvom (notársky poriadok).“ V nadväznosti na toto konštatovanie žalovaná považuje za nesprávny právny záver súdu prvej inštancie o tom, že nehnuteľnosti, ktoré znalec znázornil na geometrickom pláne, nadobudli žalobcovia zmluvami a následným zápisom. Podľa jej názoru mala byť žaloba zamietnutá aj z dôvodu neunesenia dôkaznej povinnosti a dôkazného bremena ohľadne nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním. Vo vzťahu k tejto námietke (k dokazovaniu) žalovaná dáva do pozornosti rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 28. februára 2002 sp. zn. 21 Cdo 762/2001.

4.3. Odôvodnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, ktorého existenciu žalovaná uvádza v III. časti svojho dovolania, v dovolaní absentuje.

4.4. Vzhľadom na žalovanou namietané dovolacie dôvody preto navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie; žalovanej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Žalobcovia k dovolaniu žalovanej v stanovenej lehote neposkytli svoje vyjadrenie.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie, podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovanej treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Žalovaná vyvodzuje prípustnosť dovolania konkrétne z ustanovení § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP.

I.

9. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto skúmal, či došlo k dovolateľkou namietanej procesnej vade.

10.1. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

10.2. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných

predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10.3. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

11. K námietke žalovanej, že rozhodnutie súdu je nepreskúmateľné pre nedostatok riadneho odôvodnenia, dovolací súd poukazuje na to, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci.

11.1. Na podstate zásady, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) inú vadu konania (teda nie zmätočnosť), zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

11.2. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP). S odôvodnením súdu prvej inštancie sa stotožnil okrem záveru o tom, že predmetné nehnuteľnosti, ktoré znalec znázornil na geometrickom pláne, nadobudli žalobcovia zmluvami a následným zápisom. V tejto súvislosti odvolací súd prijal záver, že do úvahy prichádza v danom prípade nadobudnutie vlastníckeho práva k týmto pozemkom vydržaním, čo zároveň náležitým spôsobom v bode 5. svojho rozhodnutia odôvodnil. V rámci odvolacieho konania dospel k záveru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce. Z tohto dôvodu preto správne v zmysle § 382 CSP vyzval strany, aby sa k možnému použitiu dotknutých ustanovení (§ 130 ods. 1 a § 134 Občianskeho zákonníka) vyjadrili v lehote 15 dní od doručenia výzvy (č. l. 699, 700). Z obsahu spisu vyplýva, že na výzvu odvolacieho súdu poskytla vyjadrenie prostredníctvom svojho právneho zástupcu iba žalovaná. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd týmto postupom oboznámil strany sporu so svojím odlišným právnym názorom a dal im príležitosť sa k tomu vyjadriť. Strany sporu preto vedeli, že odvolací súd bude na vec nazerať inak a mohli tomu prispôsobiť svoje právne a skutkové námietky, v danom prípade preto nemožno hovoriť o „prekvapivosti“ rozhodnutia odvolacieho súdu. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľov, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil spôsobom priečiacim sa zákonu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

12. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že žalovaná nedôvodne namieta existenciu vady

konania uvedenej v § 420 písm. f/ CSP.

II.

13. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (písm. a/); ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm. b/); je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c/).

14. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (1 Cdo 126/2017, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 132/2017, 4 Cdo 207/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 221/2017).

15. Aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 38/2019, 4 Cdo 32/2018, 6 Cdo 113/2017, 7 Cdo 25/2018, 8 Cdo 100/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len ak sú splnené uvedené predpoklady (po prijatí záveru o prípustnosti dovolania). Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

16. Dovolateľka v dovolaní výslovne uviedla, že prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP.

16.1. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktoré zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 95/2017, 6 Cdo 123/2017 a 7 Cdo 140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétného stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

16.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavená v prijatí odlišných právnych názorov; inými slovami: ide o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, v jej riešení dovolacími senátmi sa ale prezentuje nejednotnosť brániaca vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ označením konkrétnych (odlišných, napríklad aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí odvolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne. V rozhodnutí sp. zn. 8 Cdo 78/2017 najvyšší súd doslovne uviedol, že v takom prípade je

dovolateľ „povinný dovolací dôvod vymedziť označením rozhodnutí dovolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne (zaujal iné právne závery)“.

17. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 123/2017 vysvetlil, že súčasná existencia predpokladov prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 a/ a c/ CSP sa navzájom vylučuje. Nemožno totiž odôvodňovať prípustnosť dovolania tým, že určitá právna otázka je rozhodovacou praxou dovolacieho súdu riešená ustálená a zároveň, že je dovolacím súdom riešená „rozdielne“ [poznámka: sťažnosť, ktorá bola podaná proti tomuto rozhodnutiu najvyššieho súdu, odmietol ústavný súd ako zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 644/2017)]. Vec prejednávajúci senát, ktorý sa stotožňuje s týmto právnym názorom, nadväzujúc naň dodáva, že pokiaľ procesná strana vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania tvrdiac, že určitá právna otázka už bola dovolacím súdom vyriešená a zvolené riešenie sa stalo súčasťou „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“, od ktorej sa odvolací súd odklonil (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), je len logické, že zároveň nemôže úspešne argumentovať tým, že tá istá otázka ešte nebola dovolacím súdom vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo, že je rozhodovaná (riešená) rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

17.1. Každé podanie (vrátane dovolania) posudzuje aj dovolací súd podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP). V danom prípade je z rozhodujúceho (obsahového, v texte dovolania zreteľne dominujúceho) hľadiska zrejmé, že žalovaná pri vyvodzovaní prípustnosti jej dovolania kladie dôraz na § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Pri posudzovaní jej dovolania podľa § 124 ods. 1 CSP je zrejmé, že odkaz žalovanej na § 421 ods. 1 písm. c/ CSP nie je kategorický a v dovolaní je uplatnený podľa všetkého z dôvodu nie dostatočnej dostupnosti k informáciám umožňujúcim zistenie rozhodovacej praxe najvyššieho súdu. Dovolací súd preto skúmal prípustnosť dovolania iba podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

18. Dovolací súd v súvislosti s dovolacím dôvodom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP uvádza, že z dovolania vyplýva, že žalovaná v rámci tohto dovolacieho dôvodu konkretizuje rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 283/2009, vo vzťahu ku ktorému malo dôjsť podľa jej názoru k judikatórnemu odklonu. Konkrétne cituje právny názor vyjadrený v tomto rozhodnutí a to „Oprávneným držiteľom nehnuteľnosti, ktorý je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že je jej vlastníkom nemôže byť ten, kto do jej držby vstúpil za účinnosti Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 1991 na základe zmluvy o prevode nehnuteľnosti, ktorá nebola registrovaná štátnym notárstvom v zmysle zákona č. 95/1963 Zb. o štátnom notárstve a o konaní pred štátnym notárstvom (notársky poriadok).“ Pokiaľ ide o túto citáciu dovolací súd poznamenáva, že v tomto znení textu sa citácia v dotknutom rozhodnutí nenachádza. Posudzujúc dovolanie podľa obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) však možno ustáliť, že v prípade tejto citácie dovolateľka zrejme interpretovala závery prijaté najvyšším súdom v dotknutom rozhodnutí v podobe konkretizácie právnej otázky v znení tejto citácie, pri ktorej riešení sa podľa jej názoru odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

19. Z uznesenia najvyššieho súdu z 27. októbra 2010 sp. zn. 4 Cdo 283/2009 publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov č. 6/2015 ako rozhodnutie č. 73 (ďalej len „rozhodnutie sp. zn. 4 Cdo 283/2009“) vyplýva, že predmetom tohto konania bola žaloba o určenie, či pozemok patrí do dedičstva po poručiteľovi. Zo skutkového stavu veci vyplýva, že poručiteľ a žalobkyňa sa ujali držby pozemkov v roku 1971 na základe písomne uzavretej zmluvy, ktorá nebola registrovaná (bývalým) štátnym notárstvom. Zo strany žalobcov nebolo tvrdené a tiež preukázané, že by poručiteľom a žalobkyňou bola vykonaná nejaká aktivita v smere podania návrhu na registráciu tejto zmluvy. Vzhľadom na takto zistený skutkový stav najvyšší súd okrem iného konštatoval, že v súvislosti s vydržaním vlastníckeho práva k pozemku novela Občianskeho zákonníka (zákon č. 509/1991 Zb. účinný od 1. januára 1992) umožnila započítanie nepretržitej držby vykonávanej aj pred 1. januárom 1992, pričom držbu nekvalifikovala odlišne v porovnaní s predchádzajúcou úpravou. Ak teda držiteľ pozemku (ten, kto s pozemkom nakladal ako s vlastným) splnil k 1. januáru 1992 podmienku nepretržitej držby trvajúcej po dobu desať rokov, a zároveň bol držiteľom oprávneným (bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu pozemok patrí), nadobudol k tomuto dňu vlastnícke právo k pozemku vydržaním. Prihliadnuc na uvedené najvyšší súd dospel v posudzovanej veci k záveru, že pokiaľ sa poručiteľ a žalobkyňa ujali v roku 1971 držby pozemkov na základe zmluvy o ich prevode, ktorá zároveň nebola registrovaná štátnym notárstvom, hoci zákon takúto registráciu vyžadoval, nemohli byť

so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že sú ich vlastníkmí, aj keď subjektívne mohli byť o svojom vlastníctve presvedčení. Požiadavka na registráciu zmluvy o prevode vlastníctva k nehnuteľnej veci bola v Občianskom zákonníku jasne a jednoznačne vymedzená v ustanovení § 134 ods. 2 (v znení platnom do 31. decembra 1991) tak, že ak sa nehnuteľná vec prevádza na základe zmluvy, nadobúda sa vlastníctvo účinnosťou zmluvy, pričom na jej účinnosť je potrebná registrácia štátnym notárstvom, ak nejde o prevod do socialistického vlastníctva.

20. Občiansky zákonník v znení účinnom od 1. apríla 1983 do 31. decembra 1991, kedy nadobudla účinnosť jeho novela daná zákonom č. 509/1991 Zb., prelomil predchádzajúcu zásadu, že vecné bremená môžu vznikať len zo zákona alebo na základe zákona. V zmysle § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka v uvedenom znení pripúšťalo medziiným nadobudnutie práva zodpovedajúce vecnému bremenu výkonom práva - vydržaním; na účinnosť zmluvy, z ktorej sa nadobúdalo právo zodpovedajúce vecným bremenám, bola potrebná jej registrácia štátnym notárstvom. Podľa § 135a ods. 3 tohto zákonníka bolo vylúčené vydržanie vlastníctva a aj práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ak išlo o pozemok v socialistickom vlastníctve alebo pozemok, ku ktorému mala „socialistická“ organizácia právo užívania podľa osobitných predpisov. Podľa prechodného ustanovenia § 865 ods. 3 Občianskeho zákonníka k úpravám účinným od 1. apríla 1983 platilo, že do času uvedeného v ustanovení § 135a v znení zákona č. 131/1982 Zb. sa započíta aj čas, po ktorý občan alebo jeho právny predchodca mal vec nepretržite v držbe (§ 135a ods. 1) alebo nepretržite vykonával právo zodpovedajúce vecnému bremenu (§ 135a ods. 2) pred 1. aprílom 1983; tento čas sa však neskončí skôr než uplynutím jedného roka od tohto dňa.

20.1. Vo vzťahu k tejto právnej úprave Občianskeho zákonníka teda zákonodarca vyžadoval pre účinnosť zmluvy povinnosť jej registrácie štátnym notárstvom.

21. Dovolací súd nespochybňuje prijaté závery vyjadrené v rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 283/2009, má však za to, že v danom prípade ich nemožno aplikovať absolútne vo vzťahu k prejednávánemu prípadu a to z dôvodu odlišného skutkového stavu veci, zisteného odvolacím súdom, ktorým je dovolací súd viazaný (§ 442 CSP).

21.1. Odvolací súd ustálil, že v danom prípade žalobcovia dobromyseľnosť získali na základe zmlúv, vychádzajúc z toho, že fyzické hranice pozemkov sú im známe a nesporné. Formálne predmetom týchto zmlúv neboli pozemky zodpovedajúce parcelám č. XX/X, XX/X a XX/X znázornené na geometrickom pláne znalca. Žalobcovia predmetné pozemky doposiaľ držia a užívajú ako vlastné, pričom faktická hranica užívania medzi účastníkmi je doposiaľ tvorená plotom situovaným na tom istom mieste od 50 rokov. Podľa znaleckého posudku hranica medzi pozemkami žalobcov a žalovanej prechádzala od dávnej minulosti po priamke, po roku 1975 došlo k vytvoreniu lomu na tejto priamke v dôsledku omylu katastra. Jeho následkom bola zmena v katastrálnej mape spočívajúca v zmene parciel znázorňujúcich pozemky strán, t. j. zmenšenie pozemkov právnych predchodcov žalobcov. Žalobcovia nadobudli pozemky zmluvami až po roku 1975, ich vlastníctvo preto mohlo byť na základe zmlúv zapísané len k takým parcelám, ktoré boli zakreslené v katastri. Sporných parciel sa zmluvy netýkali z dôvodu nesprávne zakreslenej hranice.

21.2. Žalobcovia nadobudli vlastnícke právo k pozemkom na základe platných právnych titulov - zmlúv, ktorých platnosť nebola v konaní spochybňovaná a ktoré boli riadne registrované, t. j. na ich základe bol vykonaný vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v prospech žalobcov. Pokiaľ ide o registráciu týchto zmlúv je preto potrebné konštatovať, že tieto boli v zmysle vtedy platnej právnej úpravy v zhode s právnym názorom vyjadreným v rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 283/2009 riadne zaregistrované. V danom prípade ako správne konštatoval odvolací súd, keďže pozemok a parcela neboli totožné, zápisom do katastra sa nadobudlo vlastníctvo k pozemkom zodpovedajúcim parcelám. Príčina tejto nezrovnalosti bola znalcom vysvetlená v znaleckom posudku č. 16/2020, v ktorom okrem iného konštatoval, že chyba v katastri vznikla pri obnove katastrálneho operátu novým mapovaním v roku 1975 technologickým postupom a to nedôsledným postupom pracovníkov vykonávajúcich nové mapovanie; existenciu tejto chyby v žiadnom prípade nemohli zistiť právni predchodcovia účastníkov konania. V rámci konania bolo preukázané, že žalobcovia sporné parcely XX/X, XX/X a XX/X držia a užívajú ako vlastné, nakoľko pri obnove katastrálneho operátu novým mapovaním v roku 1975 technologickým postupom došlo v dôsledku chyby pracovníkov „iba“ k formálnej zmene parciel znázorňujúcich pozemky strán. Faktická

hranica pozemkov, vrátane sporných parciel zostala nezmenená v podobe plotu situovaného na tom istom mieste už od 50 rokov.

21.3. S poukazom na takto zistený skutkový stav veci je preto správny názor odvolacieho súdu, že v danom prípade prichádza do úvahy nadobudnutie vlastníckeho práva žalobcov k sporným parcelám vydržaním. Odvolací súd správne konštatoval, že omyl žalobcov bol ospravedlniteľný, pretože vychádzali z toho, že vlastnícka hranica je totožná so známou hranicou v prírode, ktorá nebola medzi stranami sporná. Zároveň podľa zistení znalca existenciu chyby v katastri nemohli v žiadnom prípade zistiť ich právni predchodcovia. Dobromyseľnosť držby sporných parciel bola v danom prípade žalobcami preukázaná, títo boli objektívne presvedčení o tom, že držanú vec - sporné parcely poctivým spôsobom nadobudli. Vzhľadom na špecifikum tohto prípadu nemôže byť rozhodujúce, že sporné parcely neboli (v dôsledku chyby katastra) formálne súčasťou zmlúv o prevode nehnuteľností, teda vo vzťahu k nim nebola splnená podmienka ich registrácie štátnym notárstvom. Nemožno v danom prípade hovoriť, že by zo strany žalobcov neboli splnené zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také rozhodnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi.

22. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že pri právnom posúdení žalovanou vymedzenej právnej otázky nedošlo zo strany odvolacieho súdu k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

23. Z dovolania zároveň vyplýva, že žalovaná v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP konkretizuje rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky z 28. februára 2002 sp. zn. 21 Cdo 762/2001.

23.1. Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017). Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 113/2017 vychádza zo širšie chápaného obsahu pojmu „ustálená rozhodovacia prax“ tak, že jeho súčasťou sú tiež právne závery vyjadrené v rozhodnutiach, ktoré boli v minulosti ako judikáty publikované v oficiálnych informačných médiách vydávaných vtedajšími inštitúciami stojacimi na vrchole sústavy všeobecných súdov. V rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 79/2017 najvyšší súd uviedol, že „vzhľadom na teritoriálnu pôsobnosť CSP možno pod pojmom dovolací súd rozumieť len Najvyšší súd Slovenskej republiky, a nie aj Najvyšší súd Českej republiky“. V rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 129/2017 k tomu dodal, že rozhodnutia súdov iných štátov, a teda aj Najvyššieho súdu Českej republiky a Ústavného súdu Českej republiky, nespádajú pod pojem rozhodovacia prax dovolacieho súdu.

23.2. Z vyššie uvedeného dôvodu preto dovolací súd na toto rozhodnutie v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu neprihliadal.

24. So zreteľom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalovanej nevyplýva z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

III.

25. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd dovolanie žalovanej ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP; rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

26. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.